

Enligt sändlista

Bildande av Tängsta naturreservat i Köpings kommun
(5 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets benämning:	Tängsta naturreservat
Objektnummer:	19-02-069
Kommun:	Köping
Lägesbeskrivning:	ca 11 km norr om Köping. Gröna kartan 11 G SV. Gula kartorna 11 G: 00 och 11 G: 20.
Gränser:	se karta, bilaga A
Fastigheter:	se förteckning, bilaga B
Ägare och innehavare av särskild rätt:	se förteckning, bilaga B
Area:	ca 198 ha
därav landarea:	ca 198 ha
Naturtyper:	Myr 17 ha Barrskog 158 ha Blandskog 4 ha Lövskog 5 ha Substratdominerad mark 14 ha

Beskrivning av området

Området är beläget i den naturgeografiska regionen 26 (Skogslandet omedelbart söder om norrlandsgränsen), ca 75 m. ö. h. på en slätt med lägre relativ höjd än 20 m. Årsmedeltemperaturen är ca 5,5° C och årsmedelnederbörden ca 750 mm.

Berggrunden utgörs av olika graniter och går i dagen på relativt stora arealer. Jordlagret domineras av svallad sandig-moig morän, storblockig i nordväst. Smärre partier intas av sand och grus respektive glacial lera.

Skogen är överlag 100-140 år och inom stora delar opåverkad av huggningar sedan lång tid. Vindfällan, högstubbar respektive lågor förekommer lokalt rikligt. Ställvis är skogen mer skött, troligen senast på 1950-talet. Kolbottnar förekommer.

1996-05-29

Tre skogsbilvägar berör området. Lokal påverkan av dikningar förekommer i öster, "Gertrudbäck", framför allt i anslutning till f. d. jordbruksmark.

Områdets centrala delar domineras av hållmarkstallskog. I öster är skogen mer varierad, av högre bonitet och med ett påtagligt högre inslag av lövträd. Små arealer intas av klibbal-skog.

Några mindre myrar förekommer. Vitmossen utgörs av en tallmosse av skvattram-typ. Myrarna är mestadels hydrologiskt intakta.

Kärlväxtfloran är översiktligt undersökt och kan karaktäriseras som trivial.

Kryptogamfloran är bättre undersökt och ett flertal rödlistade arter har påträffats. Av vedlevande svampar har tre sådana arter påträffats, samtliga hänsynskrävande (hotkategori 4): ullticka *Phellinus ferrugineofuscus*, gränsticka *Ph. nigrolimitatus*, veckticka *Antrodia pulvinascens*. Därutöver bör nämnas signalarterna barkticka *Oxyporus corticola* resp. rävticka *Inonotus rheades*.

Av lavar har en rödlistad art påträffats, nämligen stiftgelélav *Collema furfuraceum* (hotkat. 2; sårbar). Dessutom bör nämnas den tidigare rödlistade arten liten spiklav *Calicium parvum*.

Mossfloran är intressant med sex regionalt listade arter samt tre nationellt rödlistade arter, varav en sårbar (hotkat. 2) och två hänsynskrävande (hotkat. 4): vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* (hotkat. 4), asphättemossa *Orthotrichum gymnostomum* (hotkat. 4), aspfjädermossa *Neckera pennata* (hotkat. 2).

Faunan är inte närmare undersökt, men fyra rödlistade arter har påträffats, samtliga hänsynskrävande (hotkategori 4): duvhök *Accipiter gentilis*, tjäder *Tetrao urogallus*, spillkråka *Dryocopus martius*, tretåig hackspett *Picoides tridactylus*.

Området är relativt svårtillgängligt då befintliga skogsbilvägar inte är öppna för allmänheten. Parkeringsplatser i anslutning till området saknas. Få stigar finns.

Ärendets beredning

Områdets centrala delar uppmärksammades redan 1979 i samband med naturvårdsverkets och skogsstyrelsens riksomfattande inventering av urskogar. Tängstaskogen, som var ett av sju objekt i länet, åsattes värdeklass 2.

Området har i länsstyrelsens naturvårdsplan för länet (1985) givits klass II (mycket högt naturvärde) på grund av botaniska och zoologiska skäl.

Frågan om skydd för Tängstaskogen har, främst på grund av medelsbrist, tidigare inte kunnat prioriteras.

1996-05-29

Vissa inventeringar av områdets kryptogamflora utfördes 1994. Resultaten från dessa indikerade höga naturvärden i ett större område än vad som avgränsades i urskogsinventeringen.

I samband med att en planerad gallring kom till länsstyrelsens kännedom i mars 1995 meddelades med stöd av 11 § naturvårdslagen föreskrifter om förbud att utan länsstyrelsens tillstånd avverka eller utföra andra arbetsföretag som kunde strida mot ett syfte att bevara området.

Ett förslag till beslut har remissbehandlats.

Samråd har enligt 28 § naturvårdsförordningen ägt rum med Naturvårdsverket och med skogsvårdsstyrelsen, samt enligt 43 § naturvårdslagen med Köpings kommun.

Ägarna till marken har enligt 11 § naturvårdsförordningen förelagts att inom en tid av två månader framställa eventuell erinran mot inrättande av ifrågavarande naturreservat. Någon erinran har inte kommit in.

Grund för beslutet

Området är botaniskt intressant på grund av biotoper för hotade växtarter. Det har stor betydelse som biotop för hotade fågel- och insektarter och är därför zoologiskt intressant. Det har stor allmänekologisk betydelse genom sin storlek, relativa orördhet och biotoprikedom. Arealen relativt orörd naturskog är ansevärd och skogen utgör ett representativt exempel på en naturtyp (urskogsartad naturskog) som idag är starkt utarmad i södra och mellersta Sverige. Faunan och floran är känsliga för ingrepp och störningar i skogen och myrarna.

Området bör således särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedom om landets natur.

Länsstyrelsens beslut enligt 7 § naturvårdslagen

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964: 822) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga A, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976: 484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

Länsstyrelsen förordnar samtidigt, att då detta beslut vunnit laga kraft, att av länsstyrelsen den 31 mars 1995 fattat beslut om föreskrifter enligt 11 § naturvårdslagen skall upphöra att gälla.

1996-05-29

Ändamålet med reservatet

Huvudsyftet med naturreservatet skall vara att bevara en urskogsartad naturskog med dess flora och fauna samt naturliga successioner.

Områdets nyttjande för forskning skall främjas.

Reservatföreskrifter

- A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra helt ny byggnad eller anläggning,
- 2 anlägga väg, parkeringsplats, led, bro eller spång,
- 3 anlägga luft- eller markledning,
- 4 anordna upplag,
- 5 uppföra stängsel eller annan hägnad,
- 6 bedriva täkt av berg, sten, grus, lera, torv eller andra jordarter,
- 7 borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla eller tippa,
- 8 dika eller dikesrensa,
- 9 plöja, harva eller fräsa,
- 10 upplåta mark för kreatursbete,
- 11 bedriva täkt av lavar, mossor eller vedlevande svampar,
- 12 ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
- 13 gödsla,
- 14 avverka, markbereda, hyggesrensa eller skogsodla,
- 15 plantera träd, buskar eller andra växter,
- 16 föra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar,

1996-05-29

- 17 rida eller föra hästfordon annat än på befintliga skogsbilvägar,
- 18 jaga fågel. Övrig jakt är dock tillåten under förutsättning att jaktutövandet kan ske helt i enlighet med föreskrifterna för naturreservatet.
- 19 använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
- 20 använda mark för ridstig eller skjutbana,
- 21 använda mark för skyttetävling, orienteringstävling eller militära övningar.

Föreskrifterna utgör inte hinder mot underhållsrensning av befintliga backdiken eller bryn-röjning mot jordbruksmark inom fyra meter från backdikets mitt. Föreskrifterna utgör heller inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med naturreservatet och som anges i fastställd skötselplan.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

- 1 Utmärkning av reservatet.
- 2 Utplacering av informationstavlor.
- 3 Igenläggning av diken som markerats på karta, bilaga C.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 föra motordrivet fordon,
- 2 tälta,
- 3 föra cykel annat än på befintliga skogsbilvägar,
- 4 rida,
- 5 klättra i boträd,
- 6 medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,

1996-05-29

- 7 anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning,
- 8 göra upp eld,
- 9 gräva upp, plocka eller bryta buskar, ris, örter, vedlevande svampar, mossor eller lavar,
- 10 samla in insekter eller andra ryggradslösa djur (evertebrater),
- 11 snitsla spår eller ordna orienteringskontroll,
- 12 anordna skyttetävling, orienteringstävling eller träning därför.

Föreskrifterna C 2, 3, 5 samt 7-10 gäller även markägare och innehavare av särskild rätt.

Länsstyrelsen kan i särskilda fall, t. ex. för vetenskaplig forskning, medge undantag från ovannämnda förbud.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet m. m.

- 1 Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter m. m. om naturvårdsförvaltningen som framgår av skötselplanen nedan. Inom ramen för dessa kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen. Den ekonomiska utredningen i planen omfattas ej av fastställelsen.
- 2 Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
- 3 Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen, som fortlöpande skall samråda med berörda markägare vid förvaltningen.

Skötselplan

- 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
- 1.1 Övergripande mål

Målet för områdets skötsel skall vara att uppnå och upprätthålla ändamålet med reservatet i enlighet med reservatbeslutet.

1996-05-29

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Ändamålet skall uppnås bl. a. genom att vegetationen lämnas för fri utveckling inom naturreservatet.

De diken som enligt reservatbeslutet skall läggas igen, bör åtgärdas inom två år.

Eventuellt underhåll av befintlig skogsbilväg bör, av hänsyn till faunan, ej utföras under tiden 1 april till 15 juli.

2 Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Information

Information om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet lämnas på informationsskyltar, som placeras enligt karta, bilaga D. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för detta.

3 Tillsyn

Tillsynsman eller naturvårdsvakt bör utses av länsstyrelsen. Om detta ej kan ordnas skall naturvårdsförvaltaren svara för regelbunden tillsyn.

För tillsynsmannen eller naturvårdsvakten skall avtal och arbetsinstruktion upprättas.

4 Dokumentation

Det är angeläget att på ett ändamålsenligt sätt följa biotopernas utveckling inklusive särskilt intressanta och skyddsvärda växt- och djurarter. Detta skall ske genom regelbundet återkommande och standardiserade inventeringar. Länsstyrelsen ansvarar för detta.

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda åtgärder, kostnader för och finansieringen av naturvårdsförvaltningen samt förhållanden som strider mot ändamålet med reservatet.

Denna dokumentation skall ligga till grund för eventuell omprövning av föreskrifter och skötselplan.

1996-05-29

5 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Ekonomisk utredning

Åtgärd	Engångs- kostnad (kr)	Årlig kostnad (kr)
Utmärkning	25 000	-
Information	20 000	-
Igenläggning av dike	5 000	-
Dokumentation	-	10 000
Tillsyn och underhåll	-	5 000

5.2 Finansiering

Kostnaderna för naturvårdsförvaltningen svaras för av staten genom anslaget Vård av naturreservat m. m.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, enligt bilaga E (formulär nr 18).

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen.

I beslutet deltog landshövding Jan Rydh jämte ledamöterna Kerstin Dellham, Göran Edlund, Håkan Helgesson, Åke Hillman, Jörgen Johansson, Birgitta Lindh, Per-Olov Nilsson, Kjell Olsson, Gösta Persson, Mariana Wallin.

I den slutliga handläggningen deltog även byrådirektör Thomas Pettersson, föredragande, samt

tf. länsråd Håkan Eriksson,

länsassessor Torsten Eriksson och

miljövårdsdirektör Kerstin Kvarnström.

Jan Rydh

Thomas Pettersson

1996-05-29

Bilagor

- A Beslutskarta
- B Fastighetsförteckning
- C Karta utvisande dike som skall läggas igen
- D Karta utvisande platser för informationstavlor
- E Hur man överklagar